

ŽYMAUS LENKŲ KNYGOTYRININKO BIBLIOGRAFIJOS RODYKLĖ

NIJOLĖ BLIŪDŽIUVIENĖ

Vilniaus universiteto Knygotyros ir dokumentotyros institutas,
Universiteto g. 3, LT-01513 Vilnius, Lietuva
El. paštas: nijole.bliudziuviene@kf.vu.lt

Iškilioms gyvenimo ar veiklos datoms paprastai rengiamas personalinis bibliografinis išteklius, kuriame pateikiama informacija apie tam tikro asmens darbus, neretai ir publikacijos apie jį. Vroclavo universiteto prof. habil. dr. Krzysztofas Migońis – žymus lenkų knygotyros mokslininkas, Tarptautinės bibliologijos asociacijos ir Vokietijos Leibnizo mokslo draugijos narys. Profesoriaus knygos ir moksliniai straipsniai publikuoti ne tik gimtąja, bet ir daugeliu kitų kalbų, su šio garbaus mokslininko vardu auga nauja knygotyros profesionalų karta.

Baltarusijos kultūros ir menų valstybinio universiteto docentė dr. Larisa Dovnar ir vyriausioji bibliografė Tamara Samailiuk sudarė bibliografijos rodyklę, skirtą prof. Krzysztofo Migońio 70-ajai gyvenimo sukakčiai ir mokslinės veiklos 50-mečiui įprasminti¹. Toks leidinys tarsi tęsia prieš

dvidešimtmetį pradėtą tradiciją paminėti žymaus knygos veikėjo gyvenimo ir veiklos sukaktį. Tuomet Minske buvo išleistas bibliografijos rodyklių serijos „Žymiausi pasaulio knygotyros mokslininkai“ pirmasis leidinys [2].

Retas atvejis, kai personalinė bibliografijos rodyklė rengiama svečioje šalyje. 1990 metų K. Migońio darbų bibliografijos rodyklė tapo pirmuoju serijos „Žymiausi pasaulio knygotyros mokslininkai“ leidiniu ir, kaip rodo paieška elektroniniuose kataloguose, vieninteliu, skirtu paminėti profesoriaus 50-ies metų gyvenimo sukakčiai. Ji nei savo dizainu, nei apimtimi nė iš tolo neprilygsta šiais metais pasirodžiusiam bibliografijos leidiniui. Tačiau abiejose rodyklėse laikomasi chronologinio bibliografinių įrašų grupavimo ir ištininės numeracijos. Metų viduje įrašai dėstomi panašiu principu: pirmiausia atskiri autoriaus veikalai, rinkinių, informacinių leidinių publikacijos,

¹ *Кшыштаф Мігань = Krzysztof Migoń: бібліяграфічны паказальнік (1960–2010): [да 70-годдзя з дня нараджэння і 50-годдзя навуковай дзейнасці. Складальнікі: А. І. Доўнар, Т. А. Самайлук]. Мінск: Беларускае дзяржаў-*

ны ўніверсітэт культуры і мастацтваў, 2011. 196 с., [8] л. партр., іл. ISBN 978-985-522-025-2.

periodinių ir tęsinių leidinių publikacijos, darbai, parašyti bendradarbiaujant su kitais autoriais, recenzijos, K. Migońio atlikti vertimai ir pabaigoje – veikalai, kurių redakcinėje kolegijoje dalyvavo pats mokslininkas. Visą profesoriaus mokslinių interesų lauką atskleidžia 207 bibliografiniai įrašai, iš jų galima spręsti apie bendradarbiavimo erdvę ir žymaus knygotyros mokslininko kelio pradžią.

2011 metų biobibliografinį išteklių sudaro šeši skyriai. Sudarytojų įžanginiame straipsnyje išsamiai apibūdinama rodyklės sandara, metodiniai bibliografinių įrašų išdėstymo ypatumai. Skyriuje „Tabula gratulatoria“ pateikiami knygotyros mokslininkų straipsniai, skirti jubilato mokslinei veiklai ir ryšiams su įvairiomis šalimis. Čia rasime tris straipsnius rusų kalba, kuriuos parašė Rusijos mokslų akademijos Slavistikos instituto mokslininkas Jurijus Labyncevas, Rusijos nacionalinės bibliotekos bibliografė, habilituota istorijos mokslų daktarė Natalija Lelikova, Ukrainos spaudos akademijos prof. Emilija Ogar. Vilniaus universiteto Komunikacijos fakulteto prof. dr. Aušros Navickienės straipsnis anglų kalba išverstas į baltarusių kalbą, taip pat pateiktas Lietuvoje publikuotų K. Migońio darbų sąrašas. Vienos iš rodyklės sudarytojų doc. Lariso Dovnar straipsnyje ne tik aptartos pagrindinės profesoriaus veiklos kryptys ir išpūdingi rezultatai, bet ir atskleista autorės asmeninė patirtis bendraujant ir bendradarbiaujant su žymiu lenkų mokslininku. Atskirame leidinio skyriuje pateiktos pagrindinės knygotyros mokslininko gyvenimo ir veiklos datos.

Didžiąją spausdintinio bibliografinio išteklio dalį sudaro baltarusių kalba anotuota chronologinė prof. K. Migońio darbų rodyklė. 1960-uosius metus, mokslinės veiklos pradžią, datuoja vienintelis įrašas. Verta pabrėžti, kad tai Vroclavo universiteto studento straipsnis flamandų kalba, skirtas bendrajai bibliotekininkystės struktūrai Lenkijoje, išspausdintas belgų bibliografijos žurnale. Būsimas mokslininkas domėjosi ne tik bibliotekininkyste, bet ir siekė pažinti svečių šalių kalbas, jų išmokti. Į domėjimosi lauką pateko ir esperanto kalba, kuria jis susirašinėjo su daugelio šalių korespondentais. Tarp jų buvo „Het Tref Woord: Tijdschrift voor bibliotheek- en documentatiewezen“ redaktorius, kuris ir pasiūlė trečio kurso studentui parašyti minėtą straipsnį.

Bibliografijos rodyklė, lyginant su anksčiau išleistąja, gerokai papildyta. Padidėjo chronologinė aprėptis, įtraukta daugiau K. Migońio kūrinių: surašytos publikacijos esperanto kalba, leidinys papildytas praleistais įrašais. Pavyzdžiui, 2011 m. bibliografijos rodyklėje kitas po 1960 m. įrašas datuojamas 1963 m., nors prieš dvidešimtmetį leistoje rodyklėje tokių metų autoriaus publikacijų neužregistruota.

Chronologinėje rodyklėje laikomasi atitinkamos įrašų grupavimo schemas, pirmiausia registruojamos monografijos, paskui straipsniai iš teminių rinkinių, žurnalų ir tęsinių leidinių, išskiriant autorines publikacijas ir parašytas su bendraautoriais, atskirai įtraukti žinytinių leidinių ir laikraščių skelbiniai, kursų programos, mokymo ir metodinė medžiaga, taip pat recenzijos ir

vertimai. Bibliografinį 499 pozicijų tekstą papildė įteikti spaudai straipsniai, vadovautos disertacijos ir literatūra apie profesoriaus gyvenimą ir mokslinę veiklą. Visa bibliografuojama medžiaga yra numeruota romėniškaisiais skaitmenimis, todėl lengva nustatyti, kokiai nuo I iki VII numeruotai publikacijų rūšiai priskirtinas vienas ar kitas K. Migońio kūrinys.

Šešios profesionaliai parengtos pagalbinės rodyklės – neatsiejamas bibliografinio išteklių struktūrinis elementas. Bibliografinių įrašų galima ieškoti pagal antraščių abėcėlę, ypač svarbi ir reta panašiuose leidiniuose – dalykų teminė rodyklė, patogios paieškai K. Migońio recenzuotų leidinių, autoriaus verstų arba redaguotų kūrinių, taip pat kalbų, kuriomis skelbė savo darbus, ir vardų rodyklės.

Mokslininko kūrinių pagalbinė kalbų rodyklė rodo, kad publikacijos buvo skelbtos vienuolika kalbų, neskaitant lenkų. Daugiausia, net 25 publikacijos, buvo skelbtos vokiečių, 17 esperanto, 15 rusų, 9 slovakų, 7 prancūzų, 5 anglų, 4 lietuvių, 2 baltarusių, po vieną flamandų, čekų ir estų kalbomis. Lenkų knygos mokslininko publikacijos užsienio kalbomis sudaro 17 proc. įtrauktų į bibliografijos rodyklę kūrinių.

Baltarusių kalba profesoriaus moksliniai straipsniai skelbiami mokslo darbuose, skirtuose baltarusių knygai pasaulio knygos kultūros kontekste. Juose 2008 m. publikuotas mokslininko požiūris į knygos mokslo tapsmą, o straipsnis apie knygos kultūros sąvoką kaip mokslo kategoriją numatomas išleisti 2011 m.

Lietuvių mokslinėje periodikoje pirmasis K. Migońio straipsnis išspausdintas

1998 m. Tęstiniame mokslo darbų leidinyje „Knygotyra“ rasime ir kitas dvi mokslininko publikacijas, o vienas straipsnis žurnale „Tarp knygų“ yra kiek pakeistas 1999 m. „Knygotyroje“ išspausdinto straipsnio, versto iš vokiečių kalbos, variantas.

Platų mokslininko akiratį rodo K. Migońio recenzuotų leidinių rodyklė. Buvo recenzuoti bibliotekininkystės, knygotyros, knygos ir bibliotekų istorijos, mokslotyros, skaitybos, bibliografijos, knyginkystės, socialinės komunikacijos, monografiniai ir serialiniai leidiniai lenkų, vengrų, vokiečių, slovakų, lietuvių, rusų ir kt. kalbomis. Kalbų pomėgi rodo recenzuotų darbų pagalbinėje rodyklėje įrašas apie lenkų kalba vertėjams skirtos knygos recenziją, esperanto kalba rašyto japonų filosofo Fuishiki Okamoto knygos apie jo sukurtą *Babm* dirbtinę tarptautinę kalbą ir belgų diplomato Arturo Alfandari sukurtos *Neo* tarptautinės kalbos praktinio kurso knygos recenzijos.

Plačius mokslinius interesus atskleidžia dalykų teminė rodyklė. Joje abėcėliškai išdėstyta per šimtas dalykų, kurių viduje išskirtos temos. Naudojantis minėta pagalbine rodykle atsiveria didžiuliai tyrinėjimų klodai.

Įdomus bibliografinės rodyklės sudarytojų sprendimas prof. K. Migońio gyvenimo ir veiklos kelią vaizdžiai parodyti dvidešimt keturiuose fotografijose, kurios papildė bibliografinę informaciją apie profesoriaus asmeninę ir mokslinę veiklą Lenkijoje ir užsienyje.

Visa surinkta medžiaga (išskyrus kelias pozicijas) sudarytojų buvo peržiūrėta *de visu*, panaudotas anksčiau Minske išleistas

bibliografijos leidinys ir lenkų parengta mokslininko 60-mečiui skirta 336 bibliografinių pozicijų rodyklė [1], Vroclavo universiteto duomenų bazė, profesoriaus asmeninio archyvo medžiaga. Bibliografijos priemonės parengimą ir leidybą rėmė Lenkijos institutas Minske.

2011 m. K. Migońiui skirtas bibliografijos leidinys pasižymi išskirtiniu dizainu, kurį sukūrė Ilja Dvornaras. Raudoname įdėkle balta knyga tarsi simbolizuoja Lenkijos valstybinės vėliavos spalvas. Įdėklas yra

K raidės formos, o pavertus į dešinę matoma M raidė – mokslininko inicialai. Tokiu būdu netgi knygos apipavidalinimo sumanymu buvo išreikštas didelis ir ypatingas baltarusių pripažinimas pasaulinio lygmens knygotyros mokslininkui. Bibliografinės informacijos išteklius kaip dokumentinė K. Migońio mokslinės veiklos rekonstrukcija yra vertingas visiems, kas siekia geriau pažinti žinomo mokslininko veiklos ir gyvenimo kelią, įgyti personalinės bibliografinės rodyklės rengimo patirties.

NUORODOS

1. *Krzysztof Migoń*: bibliografia publikacji bibliologicznych 1960–1999. [Oprac. Danuta Wańka]. Kalisz: Kaliskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk, 2000. 61, [1] s.: 1 il.

2. *Профессор Кишиштоф Мигонь*: библиографический указатель. Государственная биб-

лиотека БССР им. В. И. Ленина; составители: Ю. А. Лабынцев, Т. И. Рощина. Минск: Гос. б-ка БССР им. В. И. Ленина, 1990. 48 с., [1] л. портр. (Крупнейшие книговеды мира: серия библиографических указателей).

Įteikta 2011 m. rugpjūčio mėn.